

CHIẾC CẦU THỜI THƠ ẤU

Quan Dương

Mỗi khi lái xe qua chiếc **cầu Causeway dài 40 cây số** bắc qua hồ Pontchartrain của tiểu bang Louisiana nơi tôi đang sinh sống thì tôi đều nhớ đến chiếc cầu Dinh ngắn cũn dài chưa đầy 100 mét bắc qua thị trấn Ninh Hòa là nơi tôi được sinh ra đời . Chiếc cầu Causeway được xây vô cùng hiện đại và kiên cố nối liền hai thành phố Metarie và Mendevill, Chiếc cầu Dinh xây bằng xi măng bắt qua sông nối liền xóm chợ và Vĩnh Phú.

Cầu Dinh trấn thủ giữa phố Ninh Hòa như một cái rốn trên vương bụng của một thiếu nữ xuân thì và chính vì vị trí toạ lạc đặc biệt đó mà nó trở thành hình tượng quê hương. Nhờ có nó nằm gác mình từ phía bên này phố chợ nên tôi mới có thể bước qua bên kia Vĩnh Phú để những lá thư tình có cơ tuôn về Phước Đa rồi quẹo lên Cầu Sắt, Quang Đông. Nó cũng là cái cớ cho tất cả những nhà văn thơ Ninh Hòa đem vào sáng tác.

Vào mùa hè lòng sông cạn rong xanh đọng lại thành những mảng rêu màu xanh đậm trôi lênh bênh, mùi nước nồng mùi cá biển. Cái mùi kỳ cục thật trừu tượng người được mà không tả được . Những ngày đầu tiên đến Mỹ suốt ngày ru rú trong nhà với máy lạnh có lần vừa mở cửa bước ra, không khí ập đến đã cho tôi cái cảm giác rất đột ngột. Tôi ngửi được cái mùi đó và bất giác kêu lên "mùi cầu Dinh". Sau này cái mùi cầu Dinh đại trà phổ quát hơn, tôi ngửi được khắp mọi nơi, trong những cơn mưa bất chợt làm con đường khuya thêm u ám khi lái xe một mình âm thầm đến hăng vào giờ ca ba , trong những giấc mơ nhất là vào những ngày giáp tết. Nói cho cùng chiếc cầu ngắn cũn bé nhỏ ở tận nơi cùng trời cuối đất toạ lạc ở một địa thế gần như vô danh tên gọi là Ninh Hòa giống y như cái ngăn đông đá trong tủ lạnh mỗi khi bất chợt tay chạm phải , hơi lạnh chuyển đột ngột qua các sợi tế bào trên từng ngón tay rồi chuyển lệ làng vào tim vào óc. Mỗi lần chạm phải như thế tôi phát giác ra một điều chân lý, đó là chiếc cầu với rong rêu trôi lênh bênh vào những mùa nước cạn không có chút gì thơ mộng kia chính là cái tủ lạnh kiên cố đặt sâu trong

tiềm ức. Nó gắn liền với cuộc sống , những khi vui vẻ yên lành thì tôi quên bèn nó đi, mỗi khi trái gió trở trời thì hơi lạnh quê nhà tỏa ra làm da dẻ nổi đầy gai góc. Tôi lừng khừng lớn lên trong cái xóm nhỏ khoảng hai, ba chục gia đình trú ngụ tên gọi là "Đường lòng cây Thị" . Xóm nằm trong hẻm rộng vừa lọt một chiếc xe đạp. Những gia đình chen lấn san sát nhau không ngày nào là không xảy ra chuyện để nói, và vì có quá nhiều chuyện để nói nên thết rồi được mọi người xem như chẳng có nói chuyện gì. Người lớn ban ngày kiếm một cái gì đó bung ra chợ để buôn bán, chiều về mạnh nhà ai nấy ở, thỉnh thoảng chửi mắng nhau vì chuyện không đâu xem như là một cách để thay đổi không khí . Lách ra khỏi hẻm là con đường Võ Tánh rộng hơn, nhưng cũng đủ vừa hai chiếc xe đạp tránh né. Giáp góc đường cạnh nhà bác Hai Thiện có một trụ điện với bóng đèn 80 watt trên cao tỏa xuống vàng vọt . Đám con trai ban đêm thường tụ tập để chia phe bắn lộn với " đám Tàu " xóm chợ. Tụi tôi bẻ gập đôi cọng phượng lại rồi dùng dây thun bắn nhau, đứa nào cũng muốn trở thành anh hùng. Đọc sử ký thấy Tàu đô hộ Việt Nam cả ngàn năm đó là kẻ thù . Xóm chợ là nơi ở của người Tàu cho nên thù thì phải trả . Nghe nói đứa nào trả được thù thì mới là anh hùng . Trở thành anh hùng rồi thì diện mạo tự nhiên sẽ trở thành khôi ngô tuấn tú và không cần phải lo chuyện ăn uống , thậm chí không phải cả chuyện đi cầu mà vẫn oai phong . Thuở đó xóm tôi nghèo nên không nhà nào là có cầu tiêu . Mỗi lúc đau bụng cả đám kéo nhau chạy một lèo đến những lùm bụi cạnh Lăng Bà Vú cách đó chừng 500 mét . Thết rồi Lăng Bà trở thành căn cứ cho đám con nít chúng tôi tập họp để bàn luận chuyện đánh Tàu

Lăng Bà Vú được vua Gia Long sau khi đoạt ngôi từ Tây Sơn ra lệnh xây lên để ghi ơn người đàn bà đã chứa chấp khi người còn là bại tướng bị truy đuổi . Nội tôi khi còn sống thường kể về nhiều huyền thoại linh thiêng của Lăng Bà . Nhưng trong trí óc non nớt của tôi đó chỉ là một cái gò có bờ thành xây bằng vôi bao bọc chung quanh , cỏ và cây cối không người cai quản mọc chen chúc nhau um tùm . Hai con kỳ lân xây bằng vôi ngời chòm hỏm trên bờ thành theo truyền thuyết vào những đêm rằm biến thành kỳ lân thực xuống tắm quây nước ầm ầm trong ao sen . Đám nhóc chúng tôi nghịch ngợm trèo đầu cỡi cổ mà hai con kỳ lân chẳng dám có phản ứng gì. Trong các huyền thoại tôi teo nhất về chuyện một cặp rắn thần sống từ mấy trăm năm nay , một con có mòng màu xanh. một con có mòng màu đỏ tía nằm giữ mộ . Bọm bãi cách mấy đứa nào cũng ngán rắn cắn cho nên mỗi khi bắt chọt đau bụng thì rũ nhau cả bầy đi cầu tập thể cho vui . Trẻ con vô tư lự, ngời xếp hàng nhìn chim nhau cười khúc khích. Sau này lớn thêm một chút, đến tuổi biết mắc cỡ không còn cái thú đi cầu tập thể nữa nhưng máu muốn trở thành anh hùng thì không hề nguội lạnh . Bởi vì thế giới có nhiều kẻ xấu nên làm anh hùng mới có ý nghĩa . Anh hùng chưa kịp thấy đâu chỉ biết nhiều đêm mò ra xóm chợ bị tụi tàu phục kích đánh cho toi tả, ôm đầu chạy không kịp thở. Chỉ tội nghiệp những cây phượng ở sân trường tiểu học Ninh Hoà bên Vĩnh Phú bị chúng tôi leo lên bẻ cọng làm vũ khí không kịp mọc lá non

Năm đó tôi lên lớp đệ tứ . Đám con trai tự cho là mình đã trưởng thành, đứa nào cũng bước vào đời với điều thuốc ngát ngưỡng trên môi . Năm này thì xóm tôi xảy ra một biến cố vô cùng trọng đại, đó là sự xuất hiện của Phan với gia đình từ Tu

Bông dụn vào ở . Phan có mái tóc quăn cắt ngắn úp vào khuôn mặt thanh tú với nút ruồi bên gò má bên phải trông thật bắt mắt . Nhất là thân hình đang chớm nảy nở ở tuổi dậy thì với hai cái vú tròn ửng chưa biết mặc xú chiêng . Phan dụn đến không tuyên bố chiến tranh cũng không kêu gọi hòa bình nhưng phe ta tự nhiên hoàn toàn tan rã. Đứa nào cũng bận rộn theo Phan để thành thi sĩ nên không còn nghĩ đến chuyện đánh nhau. Con đường vào tình yêu là con đường ăn không no, mặc không ấm, nhưng không hiểu sao đứa nào cũng thích. Dù chiến tranh bạo lực không còn nhưng đứa nào cũng âm thầm tiến hành cuộc chiến tranh lạnh với phe mình để mong lọt vào đôi mắt của Phan.

Cuối cùng trong cuộc tuyển chọn không hiểu sao tôi được Phan chấm trúng . Tôi vốn học không giỏi lại không siêng, yêu Phan tôi lại càng thêm phần lười biếng. Ba má tôi suốt ngày ngoài chợ đầu có rồi rãnh mà kèm kẹp đám con. Tôi như được tháo cũi xổ lồng. Những măng rêu xanh dưới dòng sông Dinh bình thường trông dơ dáy như thế, nhưng có tình yêu vào rồi ban đêm nhìn xuống dưới ánh trăng trông lấp lánh như màu ngọc bích . Tôi và Phan trốn cha, trốn mẹ, trốn cả bạn bè hẹn nhau mỗi đêm ở sân đánh tennis Trường Tàu, ngồi ngay dưới gốc cây phượng mà mới hôm nào suốt ngày tôi giống như con khỉ đu trên đó . Cái sân tráng xi măng vô cùng sạch sẽ lý tưởng, bốn phía đều có thành bao bọc kín đáo, ở đây mặc sức tôi và Phan thè non hẹn biển.

Mãi đến sau này trong những ngày làm than của đất nước, ở tù về cứ mỗi lần đứng xếp hàng ở bến xe Ninh Hoà đợi mua được cái vé đi Nha Trang phản ứng của tâm ức vẫn còn xui khiến hai con mắt tôi băng khuâng nhìn về hướng đó, nơi của tôi và Phan với mỗi tình đầu . Sân tennis thành bao quanh bốn phía chỉ thấy được những cảnh khảnh khiu chĩa ngang chĩa dọc của cây phượng già in dưới màu trời đen thẫm . Thịnh thoảng đôi khi hai đứa tôi đổi chỗ, đạp xe đèo nhau chun rào vô sân trường Trần Bình Trọng, ngồi ở những mé thềm trước những lớp học nào khuất ánh sáng . Phan thua tôi hai lớp, học cùng trường nên tất cả góc ngách chung quanh hai đứa tôi rành như đường chỉ tay trong lòng bàn tay. Chúng tôi mê mẩn dạo dẫm bằng một tình yêu ở ngưỡng cửa dậy thì không so tính xem như bổn phận của hai đứa khi trời xui đất khiến gặp nhau là phải yêu nhau vậy. Có thể nói tôi hãy còn quá nhỏ để có thể hội đủ trình độ lắng nghe để còn phân tách cái cảm giác lãng mạn mà tôi vẫn thường gặp trong tự lực văn đoàn . Chỉ biết khi kề cận bên nhau , được hôn phớt lên gò má trắng ngần ẩn hiện nhiều sợi lông tơ của Phan là trong lòng tôi vô cùng rộn rã .Tôi chưa bao giờ nghĩ đến lúc bị Phan bỏ hoặc là tôi phụ bỏ Phan . Như là Phan vĩnh viễn thuộc về tôi . Trời có sập xuống, biển có thể trôi lên nhưng Phan không thể là của người khác. Dưới nhiều cặp mắt của người lớn tôi đúng là thằng con nít ranh, là con chim chưa đập bụng cút , không lo học hành bày đặt mọc lông làm người lớn . Dưới những cặp mắt bạn bè đồng trang lứa thì tôi là thằng ngáp phải ruồi, Phan đui nên mới chấm trúng tôi. Tôi không thích ai xem tôi còn con nít, nhưng lại không dám tự cho mình đã là người lớn . Tôi lươn uơ ở trạng thái dùng dằng làm con nít không xong mà làm người lớn không được. Hình như ngay cả chính má tôi cũng không khẳng định được lần ranh đó , bởi vì mỗi khi sai tôi làm hư một chuyện gì thì thế nào cũng bị mắng " lớn đầu rồi mà cái chuyện bé tí tẹo đó làm

không được " Còn hễ mỗi khi bắt gặp tôi lén la lén lút chải tóc sắp sửa trốn đi mèo thì câu mắng quẹo liền một góc 180 độ " còn con nít con nôi không lo học hành chỉ lo trai gái đàn đúm .. "

Tôi và Phan yêu nhau ở lứa tuổi học trò chỉ là yêu để gọi là yêu . Giản dị vậy thôi . Yêu nhau giống như hai con ngựa bị bịt mắt đi giữa đám rừng thì thế nào cũng có ngày đầu tốt vô góc cây . Chuyện lao vào nhau không cần tính toán tương lai đó đến một hôm thì bị ông già của Phan phát giác . Một trong những lá thư tình Phan giặt cặp quần bị sơ ý rớt xuống đất, ông già lượm được thế là ông nổi trận lôi đình, tên tôi được liệt kê đầu sổ phong thần. Tôi teo quá trốn biệt, đi học không dám hiên ngang đạp xe cái vù ngang qua trước cửa nhà Phan như trước nữa mà phải vòng qua đường lượn nước mía của chú sáu Dẹo . Cái kiểu vừa cầm cự mê gái vừa cầm cự với bài vở ở trường không cần diễn tả ai cũng biết sức học của tôi tệ lậu đến chừng nào vậy mà không bị đội sổ hoặc ở lại lớp, đúng là phước đức ông bà ba đời để lại . Năm tôi leo lên lớp đệ nhị vì sợ rớt tú tài bị nắm đầu đi trung sĩ, tôi hỏi hỏi lao vào ôn bài vở. Thư từ qua lại của hai đứa tôi vì thế mà thưa hơn trước và lại cộng thêm sự kiểm soát chặt chẽ của ba Phan đám bạn bè chim xanh không đứa nào dám hó hé. Cuối năm đó hú hồn tôi thi đậu tú tài chưa kịp leo lên võng về làng báo tin mừng thì Phan sau mấy tháng xa mặt cách lòng hát bản tình xa .Tôi chưa kịp vui thì cõi lòng đã nặng trĩu nỗi buồn. Mỗi một người, mỗi một ngày đều đứng trước nhiều sự lựa chọn khác nhau . Nếu không biết bỏ đi những thứ yếu để nhanh tay lẹ chân chụp giựt riêng mình những thứ cần thiết thì sẽ vĩnh viễn thất bại . May mắn không đến với đời người hai lần nhất là may mắn của tình yêu, mà tình yêu thì khó mà chơi màn chụp giựt cho nên tôi đành thất bại. Tôi đã thất bại vì hồn quá còn non nớt không dự trù sẽ ra sao nếu có một ngày bỗng nhiên Phan biến mất khỏi đời mình . Tôi đi tìm Phan để hỏi xem như để giải tỏa một ám ức, nhưng Phan trốn biệt. Đến nước này thì đã rõ ràng, tôi là thằng bị bỏ đá .

Khi những thứ còn trong tầm tay thì mình không biết quý, đến khi nó mất đi thì mới thấy cần thiết, cái chân lý cũ mèm bất cứ ai học i tờ trong bài vở lòng của tình yêu cũng đều biết được vậy mà tôi lại vấp té thiệt đúng là vô duyên. Trong nỗi buồn sâu thẳm tôi ngửi được mùi tóc mùi hương con gái phảng phất đâu đây. Tôi ôm khoảng không khí trống rỗng trước mặt vẫn có cảm giác đang ôm Phan với hơi ấm da thịt ngọt ngào còn sót lại. Tôi vừa kịp trưởng thành để có thể chính chắn nói chuyện tương lai thì tôi không còn gì nữa hết .Tôi đau khổ tựa chừng bị ai đâm cho nhiều nhát dao . Đường đời có trăm vạn hướng đi, tôi không biết phải đi theo đường nào, cuối cùng tôi chọn con đường vào lính . Chỉ có vào lính ký thác đời mình cho sương gió thì mới có thể rời xa Ninh Hoà với mối tình học trò không còn muốn nhớ . Không có sự đau buồn khi phải chia tay thì làm sao hiểu được niềm vui khi sum họp , nhưng tôi thì không còn hy vọng có một ngày được gặp lại Phan . Tôi ra đi bỏ lại Ninh Hoà với bờ sông Dinh đỏ thắm giọt máu đầu đời với lòng ám ức là Phan chia tay không một lời giải thích, thậm chí không nói một câu giã từ.

Thế rồi biến cố tháng 4/75 ập đến . Tôi bị phe thắng trận bắt đi ở tù . Năm 1985 sau khi được thả ra vì đói quá tôi đi buôn lậu cà phê từ Ninh Hoà vào Sài Gòn . Mỗi

chuyến đi buôn chừng 5 ký cà phê nếu trót lọt tiền lời chỉ vừa đủ mua vài ký gạo nhưng bầm dập trày trụa bao phen . Trời xui đất khiến sao đó tôi gặp lại Phan trên đường Phan Thanh Giản . Phan cũng xơ xác te tua vì chạy chợ trời kiếm tiền nuôi chồng đang bị ở tù ngoài Bắc chưa về . Chồng của Phan cấp bậc thiếu tá xuất thân từ Thủ Đức khoá đàn anh của tôi . Hai chúng tôi nhìn nhau ngậm ngùi . Mọi oán trách của thuở đầu đời không còn nữa thay vào đó là một thứ tình cảm khoan dung phủ trùm lên thứ tình yêu trai gái . Chồng của Phan và tôi là những kẻ thất thế bị thời cuộc đẩy vào cùng khốn . Chúng tôi là những quân nhân cùng màu cờ sắc áo là chiến hữu với nhau . Tôi và Phan ngồi bên nhau như hai người bạn tri âm tri kỷ kể về một con sông chảy qua thị trấn nơi chúng tôi lớn lên . Đồng thời cũng gặp đám bạn Tàu ngày xưa cũng thua trận vừa mới ra tù . Tội tôi kể cho Phan nghe lúc phe ta đang đánh nhau chí choé ngon lành bỗng có Phan xuất hiện nên chiến tranh chấm dứt ngang xương . Phan rơi nước mắt khi nghe chúng tôi nhắc chuyện cũ . Chúng tôi cũng cười khi mấy thằng gốc Tàu nhắc đến Tàu thì tội nó còn ghét Tàu hơn cả tôi . Thấy thương tất cả chúng tôi những người chiến bại của một đất nước khốn khổ . Chúng tôi là những chứng nhân của lịch sử từ chết tới bị thương

Giờ đây tôi không còn bơi trên dòng sông Dinh của thị trấn Ninh Hoà bé nhỏ hiền hoà nữa mà bơi qua biển Thái Bình Dương . Tôi đã trở thành người biệt xứ . Những giây phút an bình hạnh phúc hay những lúc gian nan khốn nhục thì cây cầu hiền lành kia vẫn lừng lững xuất hiện trong giấc mơ . Bên này cầu là bờ dĩ vắng bên kia cầu là bến tương lai . Trong chiêm bao tôi thấy mình đang khập khểnh bước lên . Ngày xưa lúc còn đi học thầy dạy té ngã từ chỗ nào thì nên đứng dậy từ chỗ đó, nhưng từ nơi tôi đứng dậy hành trang đầy nặng trĩu hình bóng của quê nhà . Tôi còn đang mệt mỏi khom mình thì một cái vèo như chớp mắt, người lính năm nào nay đã là một gã thất thập cổ lai hy

Mảnh đất hồn em, tôi cất chòi ở lậu
Bị bắt quả tang nên tống cổ ra ngoài./.

Quan Dương

* Hình Cầu Causeway dài 40 cây số là chiếc cầu bắc qua biển dài nhất thế giới hiện nay

Kính mời đọc thêm những bài khác của tác giả tại:
<http://www.vietnamvanhien.org/QuanDuong.html>

www.vietnamvanhien.net

VIỆT NAM VĂN HIẾN

www.vietnamvanhien.info

TỦ SÁCH VIỆT NAM VĂN HIẾN ON LINE VỚI HƠN 10200 TÁC PHẨM